

Google
Академія

ISSN 2518-721X

DS ДРОГОВИЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

JK
Universytet

VYTAUTAS MAGNUS
UNIVERSITY
BEMISII

AKADÉMIA UMENÍ
V BANSKEJ BYSTRICI

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ХХІ СТОЛІТТЯ: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА

збірник матеріалів та тез
ІХ міжнародної науково-практичної конференції
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

MUSIC ART XXI CENTURY: HISTORY, THEORY, PRACTICE

Collection of Materials and Theses
IX International Scientific and Practical Conference
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,

10 травня 2024 року
м. Дрогобич

May 10, 2024
Drohobych

Дрогобич – Кельце – Каунас – Алмати – Банська Бистриця
Посвіт, 2024

Drohobych – Kielce – Kaunas – Almaty – Banska Bystrica
Posvit, 2024

ISSN 2518-721X

9 772518 721067

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка
Інститут музичного мистецтва
Університет імені Яна Кохановського
(Кельци, Польща)
Музична академія Університету
Вітовта Великого (Каунас, Литва)
Казахська національна консерваторія
імені Курмангази (Алмати, Казахстан)
Академія мистецтв у Банській Бистриці
(Словаччина)

Ministry of Education and Science of Ukraine
Drohobych Ivan Franko
State Pedagogical University
Institute Music Education University
Jan Kochanowski
(Kielce, Poland)
Music Academy of University
Vytautas Magnus (Kaunas, Lithuania)
Kazakh Kurmangazy National Conservatory
(Almaty, Kazakhstan)
Academy of Arts in Banska Bystrica
(Slovakia)

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ХХІ СТОЛІТТЯ: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА

Збірник матеріалів та тез
ІХ міжнародної науково-практичної конференції

10 травня 2024 року
м. Дрогобич

MUSIC ART XXI CENTURY: HISTORY, THEORY, PRACTICE

Collection of Materials and Theses
IX International Scientific and Practical Conference
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
May 10, 2024, Drohobych

Редактор-упорядник
АНДРІЙ ДУШНИЙ

Дрогобич
ПІСВІТ
2024

Рекомендовано до друку
Вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка (протокол № 5 від 30 травня 2024 року)

Рекомендовано до друку Факультетом музичного мистецтва
Академії мистецтв у Банській Бистриці
(від 6 травня 2024 року)

Музичне мистецтво XXI століття: історія, теорія, практика: збірник матеріалів та тез IX міжнародної науково-практичної конференції (ДДПУ ім. І. Франка, 10 травня 2024) / [Редактор-упорядник Андрій Душний]. Дрогобич: Пóсвіт, 2024. 189 с.

Music Art XXI Century: History, Theory, Practice: collection of materials and theses XVI International Scientific and Practical Conference (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, May 10, 2024) / [Editors-compilers Andriy Dushniy]. Drohobych: Posvit, 2024. 189 s.

У збірнику вміщено статті та тези учасників IX міжнародної науково-практичної конференції «Музичне мистецтво XXI століття: історія, теорія, практика». Свої наукові дописи пропонує наукова спільнота України, Словаччини, Польщі. В матеріалах висвітлено актуальні проблеми мистецтвознавства та музичного виконавства, теорії та практики академічного інструментального мистецтва, музичної та мистецької педагогіки, композиторської творчості, спогади про композитора Анатолія Білошицького, тощо.

Видання адресоване науковцям, викладачам та студентам ЗВО, викладачам початкової мистецької освіти та фахової передвищої освіти, а також усім, хто цікавиться розвитком музичного мистецтва України та зарубіжжя.

ISSN 2518-721X

Рецензенти:

Салій Володимир – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Чумак Юрій – кандидат мистецтвознавства, доцент, директор Дрогобицького фахового музичного коледжу імені Василя Барвінського.

Редакція не завжди поділяє думки авторів, за зміст, достовірність інформації та точність цитувань відповідальності не несе.
При передруці статей посилання на збірник є обов'язковим.

© Душний А. упорядкування, 2024
© Пóсвіт, 2024

УДК 78.071.1(477):785.7:780.614.32

*Леся БЛИЩАК,
Юрій ЧОРНИЙ
(Дрогобич, Україна)*

ДО ПИТАННЯ СКРИПКОВОЇ МУЗИКИ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ В КОНТЕКСТІ КАМЕРНОГО МУЗИКУВАННЯ

Скрипкова музика постає постійним інструментом оперування виконавських традицій. У цьому напрямку, активно працює когорта українських композиторів М. Скорик, А. Солтис, Є. Станкович, Л. Колодуб, Ж. Колодуб, В. Польова, О. Левкович, О. Ківа, В. Зубицький, І. Щербаков, В. Сільвестров та ін. Композитори, створили пласт оригінальної музики для скрипки та камерних ансамблів, тим самим утвердили феномен у світлі світової музичної культури та виконавського мистецтва.

Водночас, із прогресом написання музики, настає активізація наукового осмислення творчості та виконавства в соціокультурному просторі історіографії та сьогодення. Варто окреслити парадигму дисертаційних досліджень у напрямку скрипкового та камерного виконавства, різновекторної творчості та симбіозу формування виконавської майстерності скрипаля: В. Заранський «Український скрипковий концерт. Тенденції жанрово-стильової динаміки» (Київ, 2001); Г. Жук «Віолончельна творчість В. Барвінського в контексті розвитку жанру в українській музиці першої половини ХХ століття» (Львів, 2005); З. Ядловська «Українське скрипкове мистецтво 60–80-х рр. ХХ ст.: тенденції розвитку» (Київ, 2008); А. Мельник «Тенденції жанрово-стильової динаміки української скрипкової мініатюри другої половини ХХ – початку ХХІ століття» (Харків, 2016); Є. Сіренко «Жанровий простір скрипкової музики Євгена Станковича» (Київ, 2016); Р. Нассіба «Удосконалення виконавських умінь педагога-скрипаля в умовах вищої музично-педагогічної освіти» (Київ, 2018); О. Сидоренко «Індивідуальний виконавський стиль в системі ансамблевого музикування (на прикладі камерної скрипкової сонати)» (Харків, 2018); Н. Чистякова «Ансамблі за участі скрипки в Україні 1990 – 2010-х років: генезис,

стилістика, форми репрезентації» (Суми, 2018); М. Бура «Львівське камерно-оркестрове виконавство крізь призму ідеї персоналізму (друга половина ХХ – початку ХХІ століть)» (Львів, 2018); С. Кучеренко «Шляхи становлення та розвитку української скрипкової школи» (Харків, 2018); М. Однолькіна «Гене́за та специфіка української скрипкової фантазії в контексті розвитку жанру» (Львів, 2020); І. Борух «Програмність в українській скрипковій музиці: історичний, соціокультурний і естетико-стильовий аспекти» (Львів, 2020) та ін.

Серед когорти творів, варто виокремити цикл скрипкової мініатюри для ансамблів струнно-смичкових інструментів. Власне, «Струнно-смичкова камерна мініатюра» [3] постає пріоритетом формування нотного збірника народним артистом України, професором Львівської національної музичної академії імені Миколи Лисенка Артуром Микиткою. Автор акумулює оригінальну музику та транскрипції творів українських композиторів. Серед творів «Листок з альбому» М. Скорика, «Te Deum» та «Adagio» В. Камінського, «Гаївки» М. Ластовецького, «Dandy's Rag» В. Теличка, «Токата» А. Школьнікової, «Тріо» Е. Кобулей, «Дивертисмент для двох скрипок» А. Микитки та ін. Особливої уваги упорядник надає транскрипції. Серед творів «Квочка» С. Людкевича та транскрипцією Я. Якуб'яка, «Вічний рух» А. Птушкіна та транскрипцією А. Микитки. Твори апробовані Львівським камерним оркестром «Академія», й стрімко увійшли до навчального та концертного надбання як даного колективу так і аналогічних.

Навчальний процес у роботі з струнними ансамблями, вимагає постійної пошуковості репертуару, його адаптації, перекладення та музичної редакції. Таким шляхом крокує керівник ансамблю скрипалів Дрогобицького фахового музичного коледжу імені Василя Барвінського Оксана Максимова. Привертає увагу низка опрацювань п. Оксани, які інспіровані у посібник «П'єси українських композиторів для ансамблю скрипалів» [1] під упорядкуванням доцента В. Шафети та професора А. Душного. Крізь призму перекладень, Оксана Іванівна звертається до творчості М. Скорика та його творів – славнозвісної «Мелодії» з кінофільму «Високий перевал» та «Народного танцю». У такому

плані трансформує Адажіо з балету «Снігуронька» К. Домінченка. Принцип аранжування, вбачаємо у творі «Прелюд пам'яті Т. Г. Шевченка» Я. Степового. Систему музичної редакції активізує на прикладі композиції «Спогад» Т. Ярошенко та «Коли заснули сині гори» й Фантазії «Ой ти, дівчино, з горіха зерня» А. Кос-Анатольського. Твори пройшли апробацію, та активно втілюються у навчальний процес ансамблів скрипалів навчальних інституцій України.

Звучання скрипки надає особливого колориту в оркестрі українських народних інструментів. Твори для такого колективу, знаходимо у доробку дрогобицького композитора, професора Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка Ернеста Мантульєва. Збірник «Три п'єси для скрипки та камерного оркестру українських народних інструментів» [2] скомпонований з творів «Карпатський мотив», «Романс» та «Пісня без слів». У всіх творах скрипка постає у двохфункційному вимірі: як інструмент соло та інструмент оркестровий, який розподіляється на I та II партії.

У гроні творів періоду Незалежності України ми виділяємо: «Ларго», Концерт-фантазію для скрипки з камерним оркестром О. Гоноболіна; «Поєму» Г. Жуковського; «Веселі скрипалі» В. Сапожніна; «Елегію», «Іспанський танець», «Карпатську рапсодію» М. Скорика; «Концерт для скрипки і фортепіано» Ж. Колодуб; Сонату та Скерцо Р. Хомініча; «Аркан» Б. Фільц; «Колискову» Р. Сімовича; «Post scriptum» для скрипки і фортепіано В. Сільвестрова та ін. Цей колаж творчості, внесено до навчальних програм та постійно виконується на розмаїтих концертних сценах, затребуваний у музично-естетичному та культурологічному процесах української академічної школи.

Таким чином, нами виокремлено незначний пласт творчості українських композиторів для скрипки або за участі скрипки у сольному, камерному та народно-оркестровому виконавстві, який апробовано та спрямовано на популяризацію виконавського мистецтва сьогодення.

Література:

1. Максимова О. П'єси українських композиторів для ансамблю скрипалів [Ноти]: навч. посіб. / [Ред.-упор. А. Душний, В. Шафета]. Дрогобич: Посвіт, 2020. 48 с.
2. Мантулев Е. Три п'єси для скрипки та камерного оркестру українських народних інструментів. Дрогобич: Коло, 2005. 40 с.
3. Струнно-смичкова камерна мініатюра [Ноти]. Дрогобич: Посвіт, 2013. 156 с.

УДК 78.071.5:780.646.1

Назарій КОВАЛЬ

(Дрогобич – Болехів, Україна)

РЕПЕРТУАР УЧНЯ-ТРУБАЧА В СИСТЕМІ ПОЧАТКОВОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Сучасні тенденції у системі навчання учня початкової мистецької освіти постають симбіозом виховання естетичного смаку на прикладі репертуарного надбання сучасного українського контенту та елементарних виконавських тенденцій. Творчість українських композиторів для труби стала предметом дослідження В. Апатського, В. Вакалюка, Б. Мочурада, К. Посвалюка, В. Посвалюка, К. Саїнчука, А. Комара, І. Гишка, О. Вар'янка та ін. Українську платформу репертуару для труби нового тисячоліття розкривають композитори В. Зубицький, В. Рунчак («П'єса для трубача-заїки», «Труби Єрихону» для 12 трубачів та читця), Л. та Ж. Колодуб (Концерт «Липневий» для юних трубачів) та ін.

Репертуарна політика початкової мистецької освіти сучасності базується на основі творчості українських композиторів. Цей процес поступово набирає обертів, формуючи свій контент та втілюючи надбання через різноманітні навчальні програми. Однією із пріоритетних навчальних програм сьогодення, варто відзначити «Типову навчальну програму з навчальної дисципліни “Музичний інструмент Труба” середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з музичного мистецтва